

گفت‌وگو با اولین نماینده زن مشهدی در مجلس شورای اسلامی

جایی نیست که حضور خانم‌ها را کم ببینیم

● **لیلا جانفربان** | در تاریخ سیاسی مشهد، نام دکتر قدسیه علوی به عنوان اولین نماینده زن در مجلس شورای اسلامی همیشه باعث افتخار بوده است. از جمله فعالیت‌های شغلی و اجتماعی او می‌توان به عضویت در انجمن اسلامی

جامعه پزشکی ایران، استادیاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد در گروه زنان، و استادیاری دانشگاه تربیت مدرس در گروه مامایی اشاره کرد. او اولین نماینده زن مشهد است و در دوره‌های چهارم و پنجم مجلس شورای اسلامی حضور داشته

است. در ادامه با او همراه می‌شویم تا از فراز و فرودهایی بگوید که به عنوان یک زن فعال سیاسی و اجتماعی در این سال‌ها پشت سر گذاشته است.

رشته‌ای که به درد خانم‌ها بخورد

پیروزی انقلاب اسلامی مصادف شد با زمانی که باید وارد رشته تخصصی می‌شدم. در امتحانی که تمامی پزشکان عمومی شرکت می‌کنند تا وارد مرحله تخصص شوند، من هم شرکت کردم و اتفاقاً نمره خوبی هم کسب کردم و مشکلی از نظر مسائل علمی نداشتم. ولی آن زمان، با توجه به اینکه اوایل انقلاب بود و همچنان این نگاه وجود داشت که خانم‌ها نمی‌توانند رشته‌های تخصصی سخت را داشته باشند، با حضور من مخالفت شد. می‌خواستند وارد رشته جراحی زنان شوم که شب بیداری، کشیک‌های شب زیاد و جراحی‌های سخت ممکن است پیش بیاید و کار سختی است. دیدگاه آقایان و استادان من این بود که خانم‌ها نمی‌توانند وارد این رشته شوند. توصیه مادرم این بود که رشته‌ای بروم که به درد خانم‌ها بخورد و می‌خواستند در این رشته تحصیل کنم. آن زمان ازدواج کرده بودم و سه فرزند هم داشتم و به همین دلایل گفتند که این رشته سخت است و نمی‌توانی بیایی! با استدلال‌های غیرمنطقی و غیرعلمی من را نپذیرفتند و مجبور شدم شش ماه بعد دوباره امتحان بدهم. در امتحان دوباره چون نمره

زبانم خیلی بهتر شده بود، عذری برای نپذیرفتن من نداشتم. البته در این شش ماه، انقلاب جا افتاده بود و زنان در جامعه خودشان را نشان داده بودند و انقلاب رو به رشد بود. زمینه رشد زیادی برای من و دیگر همکارانم فراهم شد. توانستم با اتمام دستیاری، مدیر گروه زنان و رئیس بخش زنان شوم. همکارانی که در گروه ما حضور داشتند، آقایان و استادانی بودند که استاد خود بودند. همان‌ها رأی به من دادند و این مسئله آثار و مزایای انقلاب اسلامی بود که نشان داد زنان در شرایط سخت می‌توانند فعالیت کنند. بعد از آن توانستم در امتحانات برد تخصصی که در تهران برگزار می‌شود، به عنوان نماینده علوم پزشکی مشهد شرکت کنم. این مسائل در انقلاب رشد کرد و به نظر من زمینه برای رشد زنان در رشته‌های مربوط به زنان فراهم شد. همان سال‌ها، حدود سال‌های ۶۳، شورای عالی مصوبه‌ای را تصویب کرد. از آن به بعد بیشتر متخصصان رشته جراحی زنان، از خود زنان بودند که این واقعه به برکت جمهوری اسلامی بود.

افزایش اعتماد به نفس و سواد سیاسی و اجتماعی خانم‌ها بعد از انقلاب

در سال ۱۳۶۳، تخصصم را تمام کرده و وارد دانشگاه شدم. البته مشکلاتی برای استخدام وجود داشت. همچنان همکاران من که اساتیدم نیز بودند، از آقایان بودند و خیلی سخت می‌گرفتند برای اینکه یک زن را در دانشگاه استخدام کنند. با توجه به اینکه نمره برتر را کسب کرده بودم و بر اساس قانونی که وزیر می‌توانست برای افراد حکم بزند و استخدام هیئت علمی کند، حتی اگر گروه موافق نباشد، با حکم وزیر به عنوان عضو هیئت علمی در دانشگاه استخدام شدم. در مدارج علمی پیشرفت کرده و توانستم پس از حکم استادیاری، دانشیاری و سپس استادی را کسب کنم. در فاصله بین سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۶ به تهران رفتم و در آنجا دوره‌های فوق تخصصی زنان، مانند لاپاراسکوپی، انکولوژی و نازایی را گذراندم. سپس در سال ۱۳۶۶ به مشهد برگشته و در دانشگاه علوم پزشکی به ادامه کار پرداختم.

از سال ۱۳۶۶ که به مشهد آمدم تا سال ۱۳۷۱ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد بودم و در همان دوران مدیر گروه زنان هم شده بودم. در سال ۱۳۷۱ به توصیه بسیاری از دوستان که پیشنهاد کرده بودند به عنوان نماینده مردم نامزد شوم، وارد این عرصه شدم. هم‌زمان به دکتر فتاحی، همسر من، نیز پیشنهاد کرده بودند که هر دو نامزد شویم. این مشارکت در دوره مجلس چهارم بود. می‌دانید که در سه دوره قبل از مشهد، برادران حضور داشتند و برای اولین بار بود که یک زن از یک شهر مذهبی خود را مطرح می‌کرد و نامزد نمایندگی

شده بود. با همکاری و مساعدتی که همه دوستان و مردم عزیز مشهد و کلات داشتند، در مجلس چهارم حضور یافتیم. تا الان هیچ وقت زمینه‌ای پیش نیامده است که از مردم مشهد و کلات به خاطر لطفی که به من داشتند تشکر کنم. آن سال برای اولین بار بود که خانمی از شهرستان در مجلس حاضر می‌شد. قبل از آن نمایندگان خانم فقط از تهران توانسته بودند در مجلس باشند. به نظرم این برای یک شهر مذهبی که تا پیش از آن همه نمایندگان روحانی وارد مجلس می‌شدند، یک اتفاق خاص بود. این نکته نه تنها در ایران که در کل دنیا عجیب بود و من اخبار این اتفاق را از رادیوهای خارجی می‌شنیدم که می‌گفتند یک زن از یک شهر مذهبی توانسته رأی اول را بیاورد.

در دوره چهارم همسر من در مرحله دوم رأی اول را آورد و هر دو وارد مجلس شدیم. این زمینه خیلی خوبی را فراهم کرد که با همکاری هم پیش رویم. من به عنوان یک زن که مسائل و مشکلات زنان را بهتر می‌توانستم درک کنم و دلسوز آن‌ها باشم، توانستم با همکاری دکتر کارهایی که فکر می‌کردیم برای مردم لازم است انجام دهیم.

اعتماد به نفس و سواد سیاسی و اجتماعی خانم‌ها به نظرم بعد از انقلاب افزایش داشته و در بسیاری از زمینه‌ها بستری فراهم شده است برای خانم‌ها تا بتوانند در مسائل علمی، پژوهشی، بهداشتی، کارآفرینی، ورزشی و اجتماعی فعال باشند. حتی در مسائلی مثل محیط زیست، سیاست، تصمیم‌گیری و اقتصادی حضور دارند و جایی نیست که حضور خانم‌ها را کم ببینیم. باید باور کنیم این بستری است که انقلاب اسلامی برای خانم‌ها فراهم کرده است.

طرح دو پیشنهاد که برای استان مؤثر بود

البته که یک نماینده زن، نماینده کل شهر و کشور است و فقط متمرکز به مسائل زنان نیست. اما مسائل زنان برای او باید در اولویت باشد. چون مسائل آن‌ها را بهتر می‌فهمد و درک می‌کند و می‌تواند بهتر پیگیری کند. مدت‌ها بود که ما از رهبر معظم انقلاب می‌شنیدیم که مسائل فقهی را خانم‌های مجتهده باید پاسخ گو باشند. ما این را بارها در ملاقات‌ها شنیده بودیم ولی در دیدار اخیر به صورت رسمی این موضوع را مطرح کردند. به نظرم درست است که خانم‌ها مسائل خانم‌ها را بهتر درک می‌کنند و بهتر می‌توانند بیان کنند و راهکار دهند ولی این موضوع به این مفهوم نیست که زنان فقط برای زنان باید کار کنند بلکه برای کل جامعه باید کار کنند. دو کار خیلی مهمی که به عنوان نماینده زن در مجلس مطرح کردم که خیلی هم نمی‌توانیم بگوییم مربوط به خانم‌ها بود، یکی مسئله تقسیم استان بود که چون تقسیم نیاز به لایحه و بودجه داشت ما به عنوان طرح نمی‌توانستیم آن را در مجلس

